

DODATEK DO N° 20.

Dnia 20 lipca 1838.

NOWINY LITERACKIE.

—Czytamy w dziele : *Wiadomości o Syberji i podróże po niej odbyte*, poniższą interesującą wzmiankę o naszym ziomku Kowalewskim .

« Józef Kowalewski professor Kazańskiego Uniwersytetu , pozyskał przychylną Pekińskiego *Chutachty* zwierzchnika nadwornego duchowienstwa. Jego świątobliwość przed której obliczem tysiąc mogolów pada na twarze , przyjmowała uczonego Europejczyka w gabinecie zbliżającym się w urządzeniu do smaku Europejskiego. Święty naczelnik rozmawiał z Kowalewskim poufale i na dowód wysokiej swój przyjaźni, ofiarował mu świętą księgę , pisaną w Mongolskim języku własną ręką *Chutachty*. Duchowni nabajkalskich Kumyrni , (1) dowiedzieli się o czci oddanej uczonemu professorowi i posiadaniu przez niego księgi świętej ; ubiegali się o jego błogosławieństwo, a sam Chamba (2) oświadczył, iż dusza z Mongolskiego pokolenia przeszła w niego ; zrobił go bratem swoim ! i dyplom na tę dostojność Kowalewskiemu doręczył. Dziwią się Burjaci jak może obcy człowiek tak doskonale znać ich język, zwyczaje i wiarę. Po przybyciu jego do Kiachty natychmiast ściągali się zewsząd lamowie , aby odebrać jego błogosławieństwo, dotknąć się księgi świętej ; kilku z nich nawet ofiarowało dary złożone z niewielkiej figurki mocno wyżłacanej, wyobrażającej *Burchana* (3), i małego srebnego *Churda* (4) Prawie nie do uwierzenia aby Europejczyk mógł się w tak doskonałego *Mongola* zamienić. »

(1) Kumyrnia, świątynia. (2) Naczelnik wyznania Dalaj-damy. (3) Burchan, bożek Burjacki. (4) Arka mieszcząca w sobie wszystkie pieśni religijne i modlitwy drukowane na długim papierze, szerokości pięć cali, obwiniętym na walcu.

Nadesłano nam oświadczenie przeciwko broszurze Puł. Karola Różyckiego : *Wyprawa Jenerała Dwernickiego na Ruś*. Oświadczenie to podpisali Kotkowski pułkownik, Drewnicki major, Wilczyński, Puntner, i Lepkowski kapitanowie i porucznik Borzęcki. Czynimy o niem wzmiankę aby dać głośność obronie zacnego Jenerała, ale nieumieszczamy samego pisma dosłownie, gdyż postanowiliśmy nieprzyjmować niczego coby wychodząc poza rozbiór teoretyczny działań, lub krytyki tychże działań, uwłaczało osobiście któremu z dwóch mężów dobrze zasłużonych ojczyźnie, i, jakkolwiek mogły zajść między nimi nieszczęśliwe nieporozumienia, zjednoczonych zawsze w miłości ku Polsce, w gotowości do nowych dla niej poświęceń.

15 Lipca w dniu imienin Henryka Dembińskiego, a w miesiącu pełnym wspomnień dla towarzyszących Jenerałowi w odwrócie z Litwy, rodacy częstowali go skromną ucztą, w klubie polskim przy ulicy Godot-Moroi. Kasztelan Lud. Plater wezwany do przewodniczenia obchodowi wnosząc toast, te słowa między innymi, wyrzekł : « Jeżeli jak on nigdy wątpić niebędziemy, jeżeli jak on stale Bogu i sobie ufać nieprzestaniemy, jeżeli jak on wytrwamy, stolica, ojczyzna i naród ujrzą nas znowu kiedyś na łono swoje powróconych, i gotowych wtedy jak dziś, jak zawsze, mienie krew i życie ponieść im w ofierze. W tem przekonaniu, w tej szczęśliwej nadziei, łącząc do pamiętki imieniu drogiego nam męża, głębokie ocenienie obowiązków które przykład nam jego wskazuje — spełnimy Bracia zdrowie wodza, spółrodaka i kolegi. » Następnie Adam Kołysko wniósł drugi toast J. Dembińskiemu « jako dla Jenerała, który jeden z pomiędzy będących na Litwie, w niepowodzeniu dopełnił swęj powinności, i jako dla Jenerała który wróciwszy za Bug, ani do znudzonych walką za ojczyznę, ani do starających się przyśpieszyć jakibądź onęj koniec — nigdy nienależał. »

Antoni Gorecki wystąpił z wierszykiem, przyjętym sutemi oklaskami.

W tej serdecznój wymianie uczuć między wodzem i towarzy-

szami broni, w tój okoliczności ich samych szczególnie obcho-
dzającój, jest przecie parę rzeczy godnych uwagi powszechnój, bo
świadczących o postępie jaki pośród nas publiczny rozsądek robi.
Naprzód; pocieszającym jest że ludzie wszystkich odcieni tego
tylko mają za Polaka, co zawsze Bogu i sobie ufał, co nigdy nie-
wątpił, nigdy niechciał ratować układami ojczyzny (t j. majątku
swego i pozycji). Drugi fenomen równie ważny, to wzmaganie i
szerzenie się w narodzie i tułactwie owój religii obowiązku; po-
winności. Jeszcze niedawnemi czasy, gdy u nas jaki J. O. Książ-
że lub J. W. Hrabia raczył co zrobić dla ojczyzny, to się nie-
umiano wydzwić łasce pańskiój tego Księcia lub hrabiego, i
miał on za to popularności na dwa wieki dla siebie i następców:
dziś żołnierze przemawiając do swojego Jenerała, niemogą nic
znaleść piękniejszego czemby go uczcić, nad te słowa: dopełni-
łeś swój powinności.

DONIESIENIA PIĘTNE.

(Od wiersza z 56 liter 25 centimes.)

RUSSIE PITTÔRESQUE HISTOIRE ET TABLEAU DE LA RUSSIE PAR
JEAN CZYNSKIV. 2 in-4° ornés de 48 vignettes. prix 12 fr. Dzieło to
ukończone obejmuje historją Rossyi od najdawniejszych czasów,
do dni dzisiejszych. Autor skreślając bliższą epokę historyi tego
państwa oddaje sprawiedliwość Michałowi, Fedorowi, Alekse-
mu carom; despotyzm i wszelkie nieszczęścia padłe na lud rosyj-
ski i na ludy sąsiednie przypisuje *Piotrowi wielkiemu*, którego
Europa uwielbia jeniusz, bez względu na barbarzyństwo, tyranją
i dziki egoizm który był cechą jego duszy i jego polityki. Histo-
rya jest zakończoną rozbiorem systemu Mikołaja. W obrazie
Rossyi, autor starał się zebrać wszystko co może wykazać siłę,
stan naukowy i moralny tego państwa. Artykuły o usamowolnie-
niu niewolników, o sile zbrojnej, o buntach kozackich, towarzy-
stwach tajnych w Rossyi i wiele innych, były powtórzone w cel-
niejszych pismach francuzkich. CENA DLA EMIGRACJI fr. 10. Tom
jeden fr. 5. (60).

— Rodacy z Chalons sur Marne zawiadamiają tułactwo aby mieć na oku złodzieja grasującego po zakładach. Jest to Drozdowski Albert, v. Szymański v. Szymuński Marcelli v. Burba, a właściwie Pietraszewski Michał, lotr przybierając kolejno wszystkie te nazwiska. « Jest on synem Prezydenta ziemskiego w powiecie wilkomirskim, chodził do szkół do Traskun, gdzie się już wuczał do złodziejstw. Ojciec aby go poprawić, oddał go do Huzarów, i w tej szkole Pietraszewski został wyborym złodziejem i falszerzem. Opatrzony stosowną pieczęcią i nauczywszy się fabrykować podpisy, udał się za Księcia Michała, i jako taki robił przeglądy rozłożonego po kraju wojska, awansował, karał, a głównie zabierał pieniądze z kas wojskowych; poznany w Gubernii Wileńskiej, ledwo przez wpływy ojca uniknął Sybiru. Później wszedł powtórnie do wojska Rossyjskiego, do artylerji. Niewiadomo czy stał, i na jakiej stronie w czasie ostatniej wojny, między Polską a Rosyją — to pewna że 1832 zjawił się w Emigracji, i praktykował po zakładach. W Caen wydany sprawiedliwości, odsiedział pięć miesięcy w więzieniu, i odesłany został do Anglii, gdzie ukradłszy 300 funtów zawrócił nazad do Francji. W połowie Listopada r. z. przybył do Chalons, tu narobił brudów a w końcu denuncjował rządowi spółrodaków o należenie do tajnych towarzystw. Niedługo po tym czynie wydalil się z tej części Francji. W kilka dni po przybyciu do Chalons odebrał wsparcie od towarzystwa dam polskich przez ręce sekretarza P. Błotnickiego. Oto jego historia. Dołączony jest rysopis następujący: Lat 40. blondyn, włosy rzadkie, czoło otwarte, oczy niewielkie, plama na lewem oku; wargi duże na wierzch wywiniete; w ogule, z fizjonomii nastojaszczy moskal: — wzrostu dobrego, pochyło się nosi, powłóczy jedną nogą; mówi z akcentem litewskim mocno czuć się dającym uchu, pisze brzydtko i bez ortografii. Pijanemu zdaje się ciągle że go topią lub zabijają; z ostatniej kampanii opowiada szczegółowo i wiarogodnie odwrót Dembińskiego z Litwy. (61).